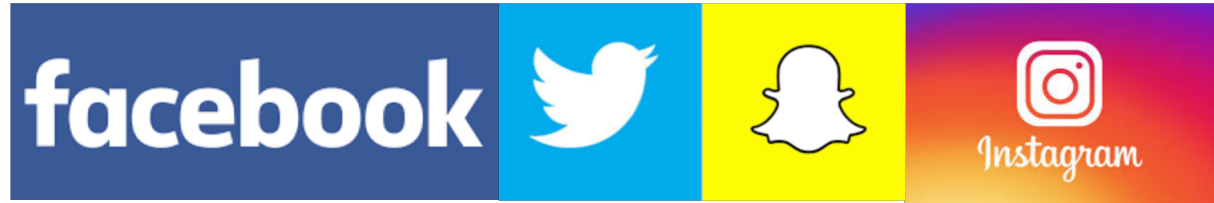

De impact van de Algemene Verordening Gegevensbescherming op kinderen en jongeren

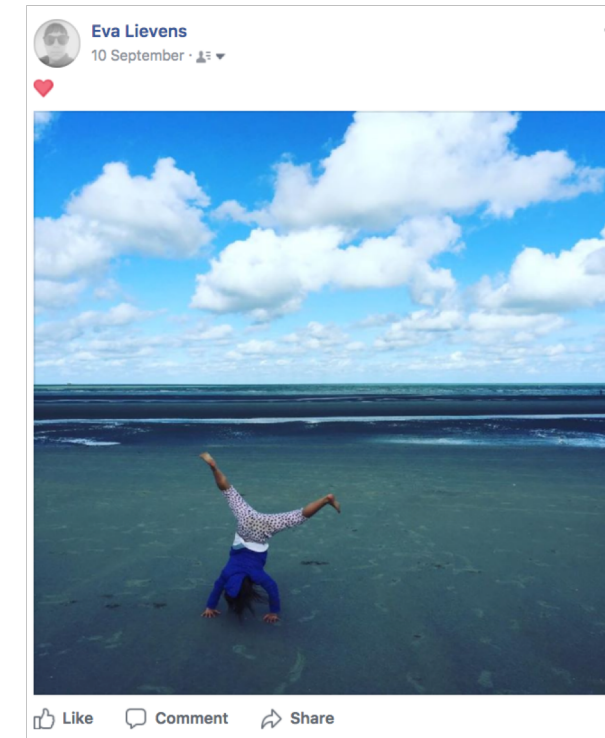
Prof. dr. Eva Lievens

iCoach, Childfocus, 22 november 2018

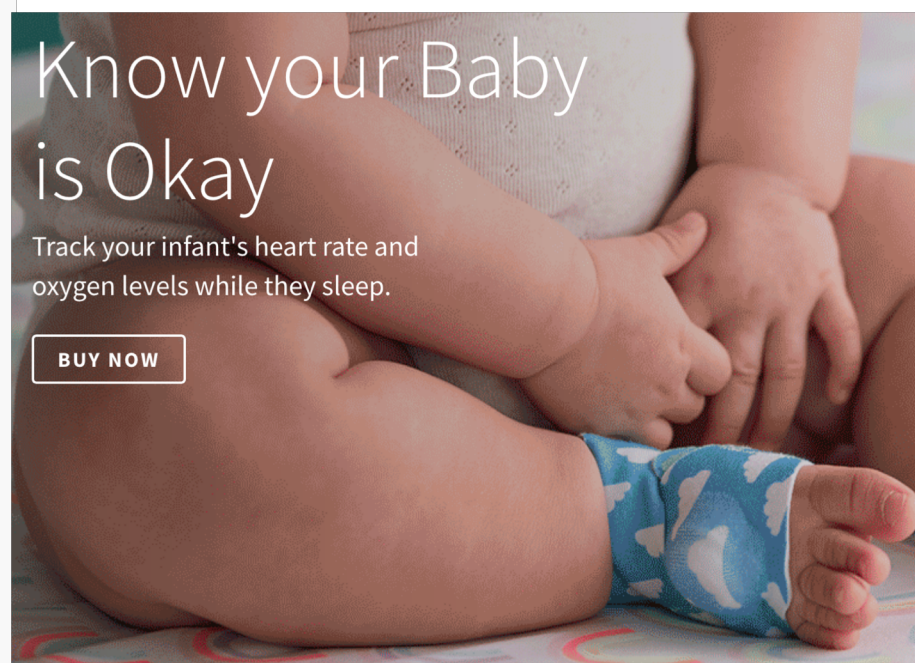
Meet Fribo, a robot built for lonely young people

The Brave Lion

Special Power: Measuring heart rate, heart rate variability and blood oxygen saturation

Know your Baby is Okay

Track your infant's heart rate and oxygen levels while they sleep.

BUY NOW

Microphone, speaker and tri-color LED lights embedded in necklace.

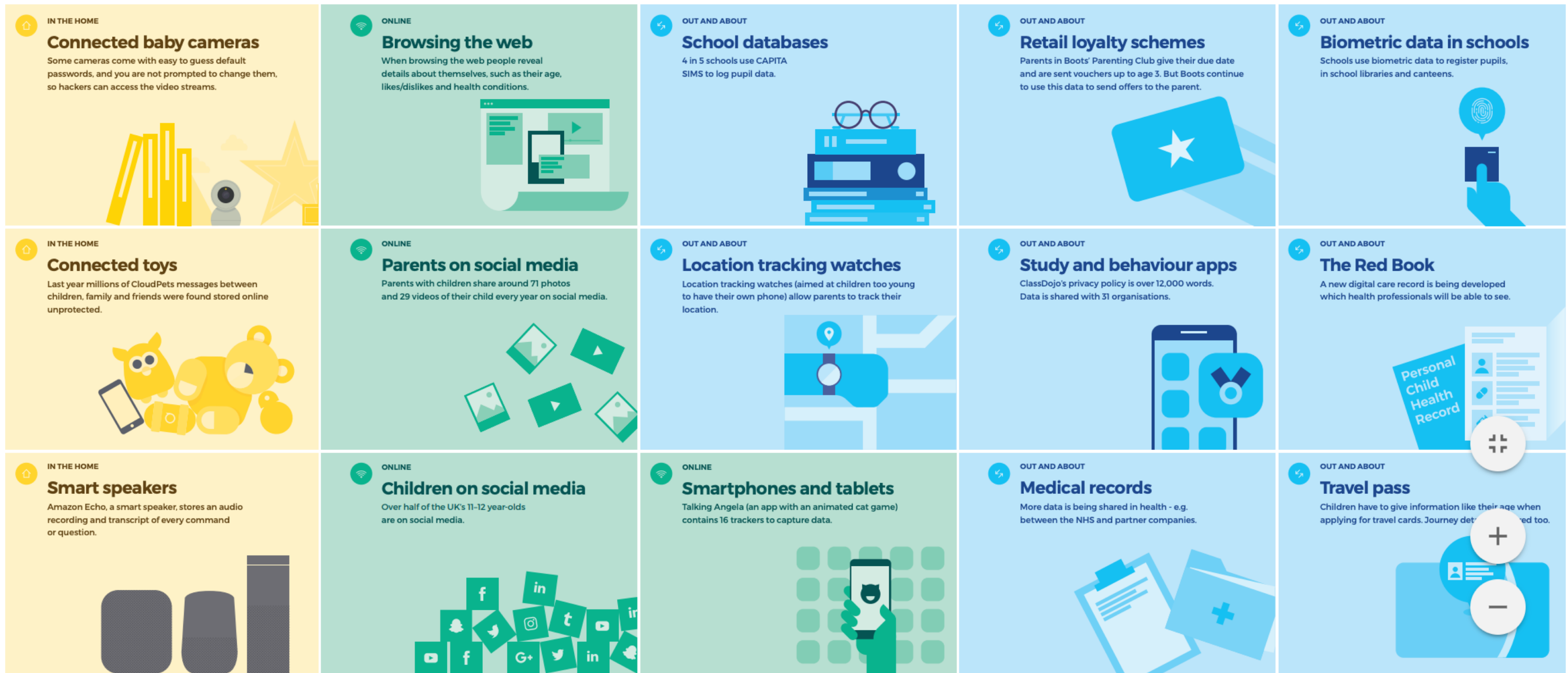
Turn the doll on with the power button on her belt.

Press and hold down belt buckle to activate speech recognition.

“dataficatie”

Focus

- De AVG en persoonsgegevens van kinderen
  - Verplichtingen van verwerkingsverantwoordelijken
  - Rechten van betrokkenen
- Ouders, kinderen en privacy ('sharenting')
- Aanbeveling Raad van Europa in verband met de rechten van het kind in de digitale omgeving: focus op privacy & gegevensbescherming

Algemene Verordening Gegevensbescherming

Toepassingsgebied = de geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking, alsmede op de verwerking van persoonsgegevens die in een bestand zijn opgenomen of die bestemd zijn om daarin te worden opgenomen

Niet:

- a) in het kader van activiteiten die buiten de werkingssfeer van het Unierecht vallen;
- b) door de lidstaten bij de uitvoering van activiteiten die binnen de werkingssfeer van titel V, hoofdstuk 2, VEU vallen;
- c) door een natuurlijke persoon bij de uitoefening van een zuiver persoonlijke of huishoudelijke activiteit; door de bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek,
- d) de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, met inbegrip van de bescherming tegen en de voorkoming van gevaren voor de openbare veiligheid.

Algemene Verordening Gegevensbescherming

Toepassingsgebied = de geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking, alsmede op de verwerking van persoonsgegevens die in een bestand zijn opgenomen of die bestemd zijn om daarin te worden opgenomen

Niet:

[...]

d) de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, met inbegrip van de bescherming tegen en de voorkoming van gevaren voor de openbare veiligheid.

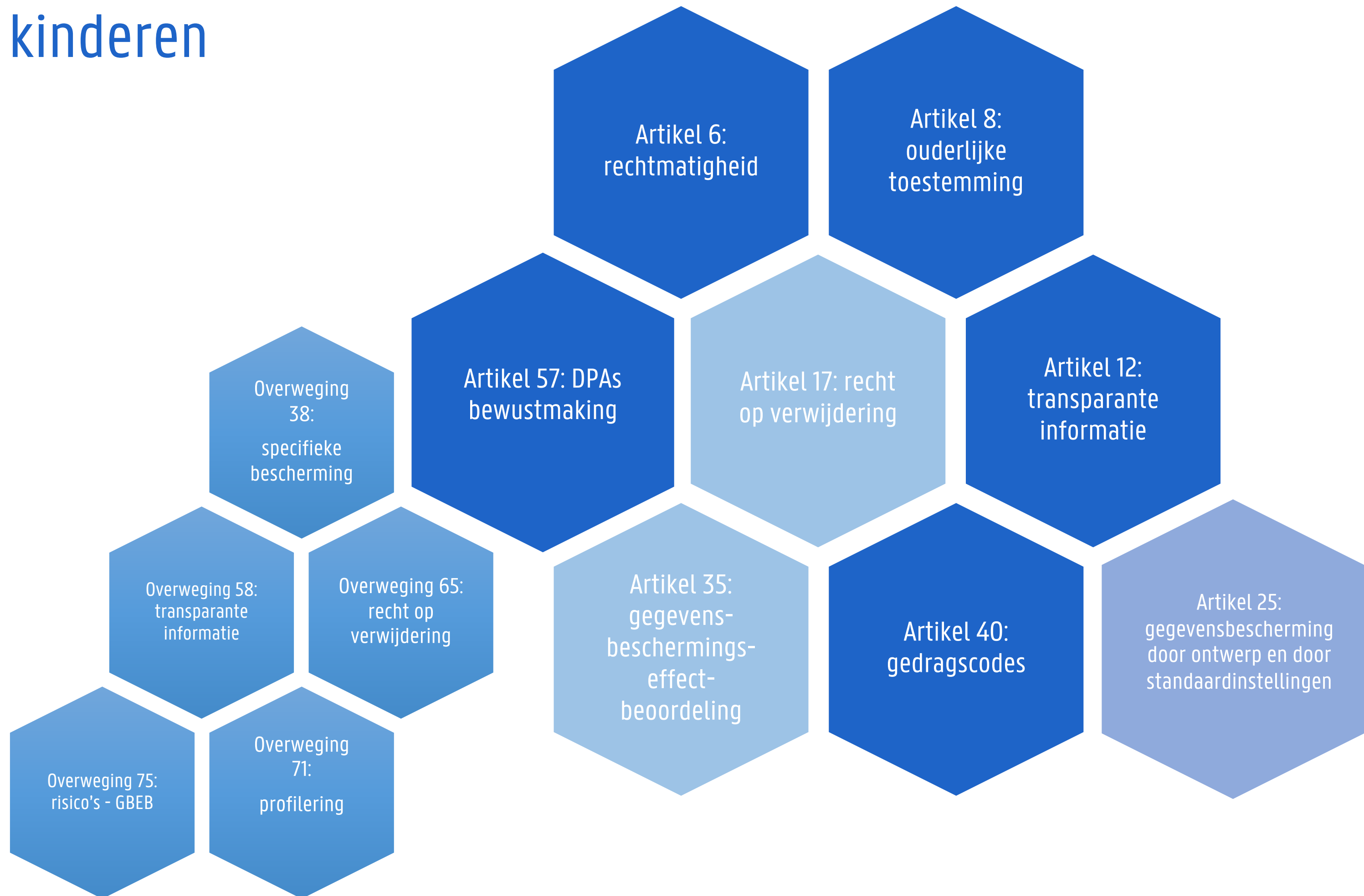
Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad

+

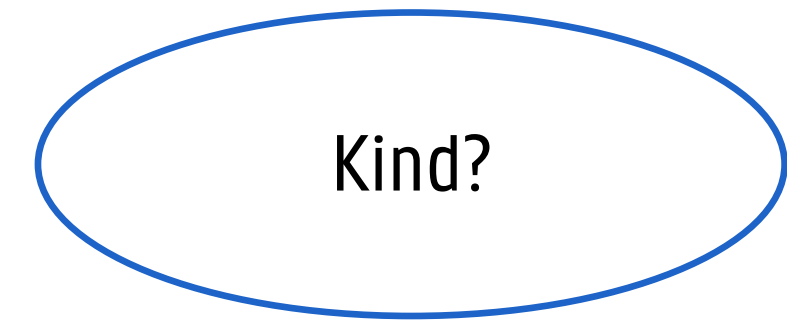
Wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens

GDPR & kinderen

Uitgangspunt

Overweging 38

Kinderen hebben met betrekking tot hun persoonsgegevens **recht op specifieke bescherming**, aangezien zij zich allicht minder bewust zijn van de betrokken risico's, gevolgen en waarborgen en van hun rechten in verband met de verwerking van persoonsgegevens.

Die specifieke bescherming moet met name gelden voor het gebruik van persoonsgegevens van kinderen voor **marketing**doeleinden of voor het opstellen van persoonlijkheids- of gebruikers**profielen** en het verzamelen van persoonsgegevens over kinderen bij het gebruik van **rechtstreeks aan kinderen verstrekte diensten**.

In de context van **preventieve of adviesdiensten** die rechtstreeks aan een kind worden aangeboden, is de toestemming van de persoon die de ouderlijke verantwoordelijkheid draagt, niet vereist.

'Scenario's' ('rechtmatigheid')

toestemming

overeenkomst

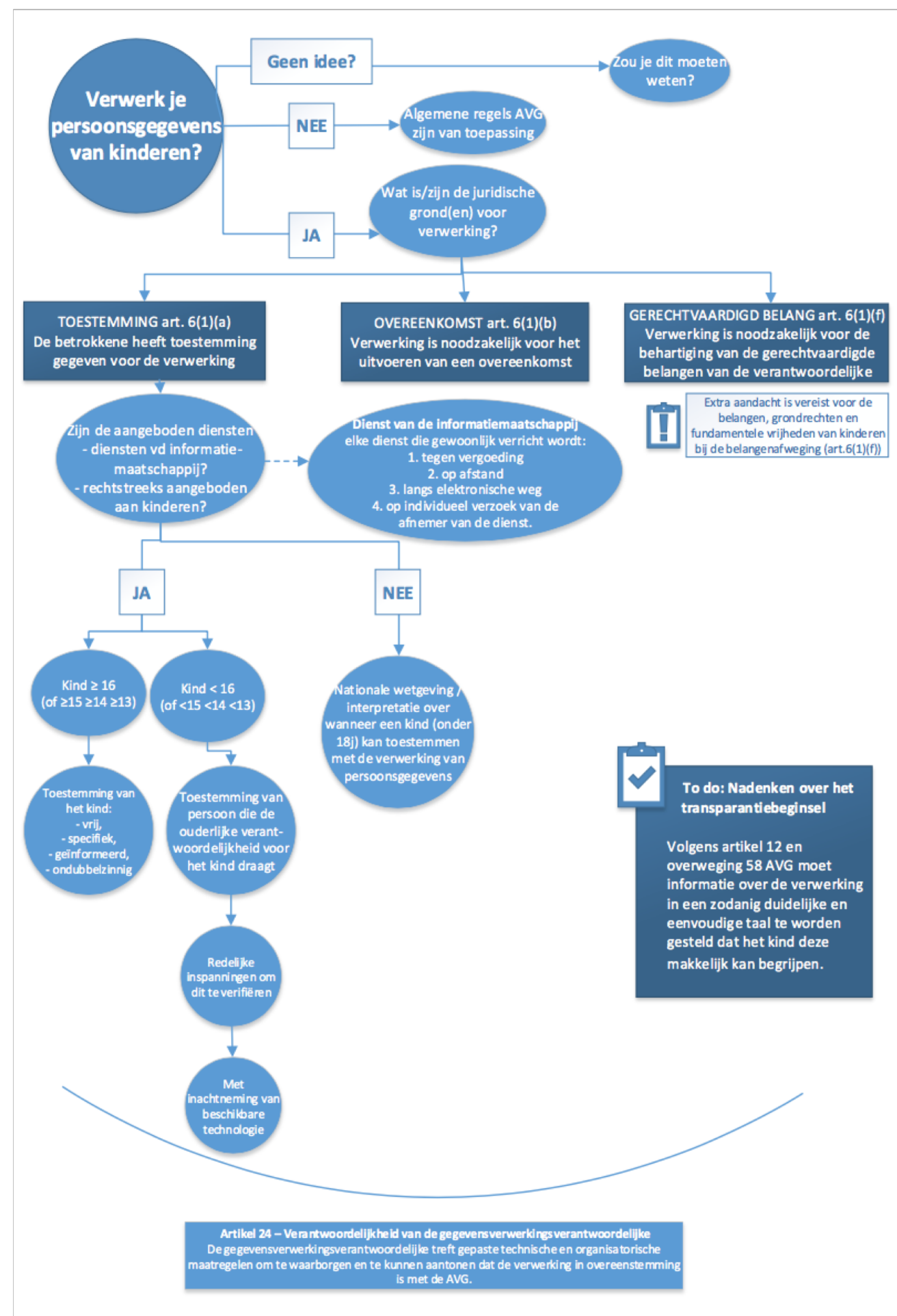
wettelijke
verplichting

vitale belangen

taak van
algemeen belang
/ openbaar gezag

gerechtvaardigd
belang

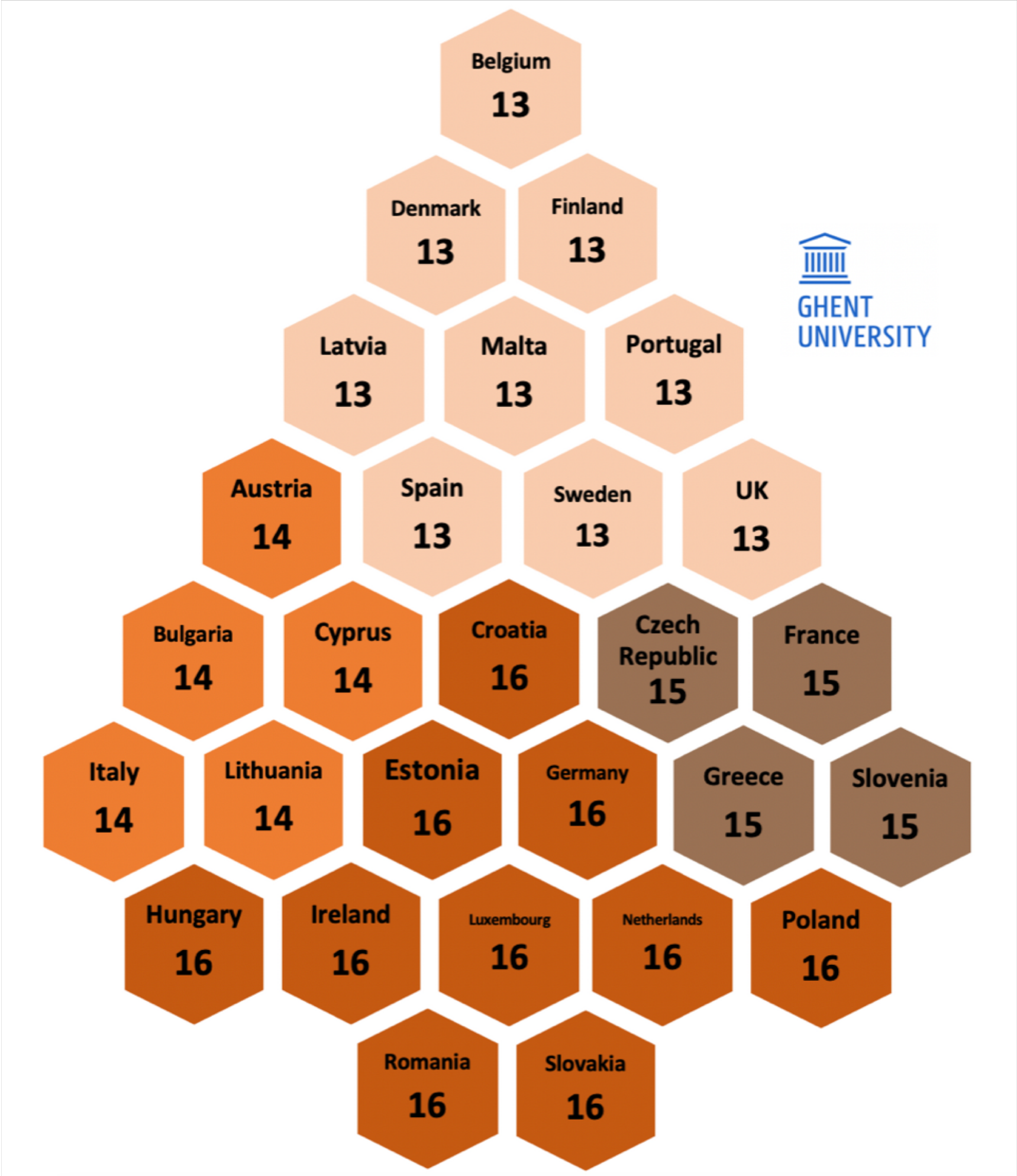

Artikel 8 AVG

- Toestemming + rechtstreeks aanbod van diensten van de informatiemaatschappij aan een kind
  - verwerking van persoonsgegevens van een kind = rechtmatig
    - wanneer het kind ten minste 16 jaar is (België = 13 jaar)
    - > jonger is dan 16 (13) jaar → toestemming of machtiging tot toestemming in dit verband wordt verleend door de persoon die de ouderlijke verantwoordelijkheid voor het kind draagt.

Met inachtneming van de beschikbare technologie doet de verwerkingsverantwoordelijke redelijke inspanningen om in dergelijke gevallen te controleren of de persoon die de ouderlijke verantwoordelijkheid voor het kind draagt, toestemming heeft gegeven of machtiging tot toestemming heeft verleend.

Artikel 8 AVG doorheen de EU

Inspiratie?

- *VS: Children Online Protection Act (COPPA)*
  - maar... niet louter overnemen, belangrijke verschillen

Methodes voor ouderlijke toestemming onder COPPA

Persoonsgegevens van kinderen wordt gedeeld met derden of wanneer kinderen deze gegevens publiek beschikbaar kunnen maken (vb. Sociale media, online fora, persoonlijke profielen)	Enkel voor intern gebruik
<ul style="list-style-type: none"> • “print-and-send” (getekend formulier via mail, fax, scan) • monetaire transactie: kredietkaart, bankkaart, online betaling (rekeninghouder heeft toegang tot alle transacties) • gratis telefoonnummer bellen dat wordt bemand door getraind personeel • video-conferentie met getraind personeel • identiteitsverificatie: checken van identificatiedocument uitgegeven door de overheid in een databank (daarna gegevens van de ouders verwijderen) • verificatie van “social security number” • authenticatie op basis van kennis “knowledge-based authentication” (vb. multiple choice vragen die niet kunnen geraden worden / voldoende moeilijk) • gezichtsherkenning (“face match to verified photo identification”)	<ul style="list-style-type: none"> • zelfde methodes ←; • “e-mail plus” methode <p>E-mail naar ouders, ouders geven toestemming + een extra stap</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. In oorspronkelijke e-mail vragen om een telefoon- of faxnummer of postadres, zodat er een opvolgingsbericht kan worden gestuurd; 2. Na een ‘redelijke’ termijn opnieuw een bericht sturen naar het e-mailadres van de ouders om opnieuw om toestemming te vragen

Let op: gevoelige gegevens!

persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, of het lidmaatschap van een vakbond blijken, en verwerking van genetische gegevens, biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een persoon, of gegevens over gezondheid, of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid

= in principe verboden, maar aantal uitzonderingen (uitdrukkelijke toestemming, arbeidsrecht en het sociale zekerheids- en socialebeschermingsrecht, vitale belangen, enz. - artikel 9 AVG)

Andere belangrijke verplichtingen

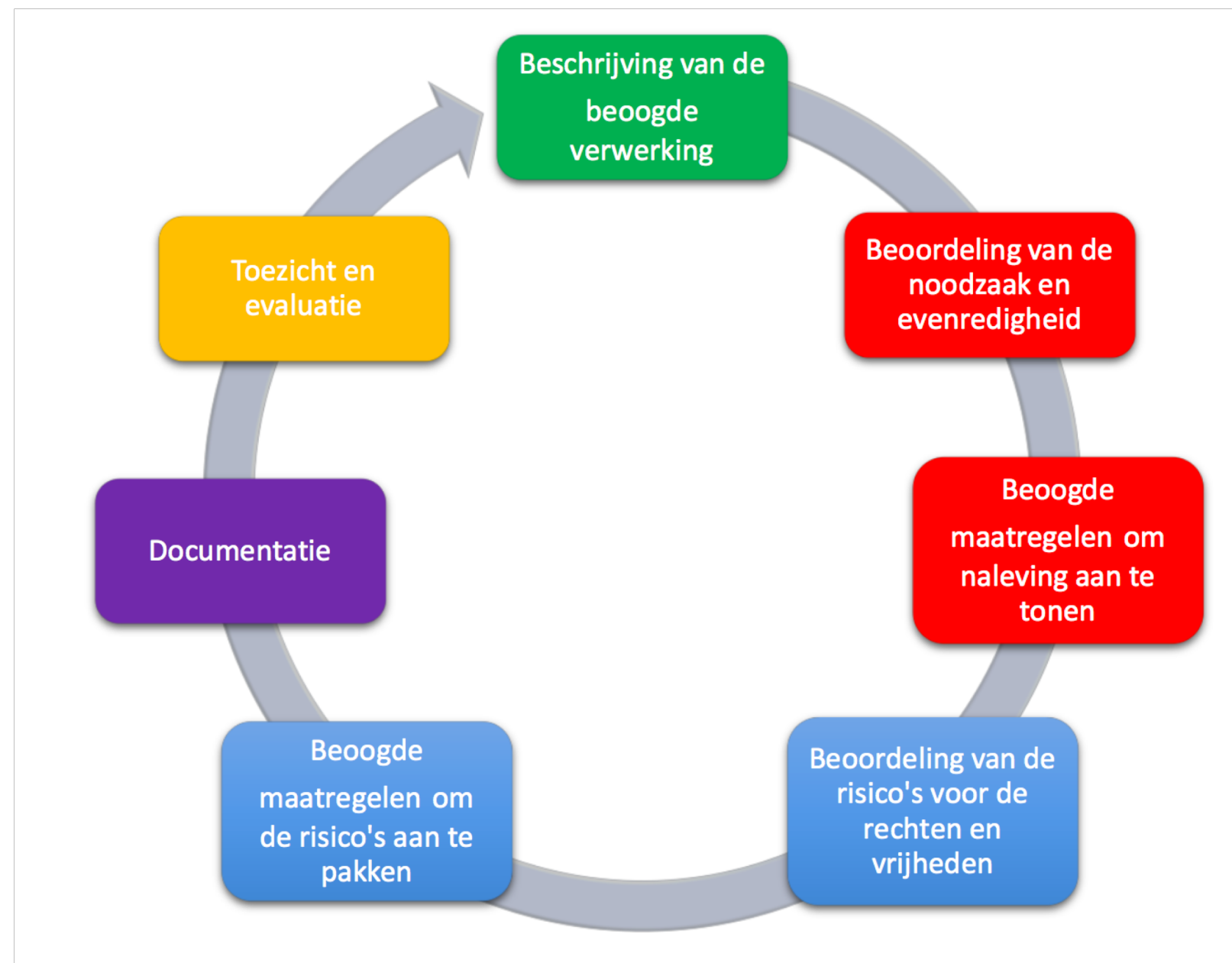
- rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie
- doelbinding
- minimale gegevensverwerking
- juistheid
- opslagbeperking
- integriteit en vertrouwelijkheid
- verantwoordingsplicht

Andere belangrijke verplichtingen

- **Gegevensbescherming door ontwerp en door standaardinstellingen**
  - passende technische en organisatorische maatregelen, zoals pseudonimisering, die zijn opgesteld met als doel de gegevensbeschermingsbeginselen, zoals minimale gegevensverwerking, op een doeltreffende manier uit te voeren en de nodige waarborgen in de verwerking **in te bouwen** ter naleving van de voorschriften van deze verordening en ter bescherming van de rechten van de betrokkenen.
- **Gegevensbeschermingseffectbeoordeling**
  - hoog risico voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen

Gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GBEB)

“proces dat is bedoeld om de verwerking van persoonsgegevens te beschrijven, de noodzaak en evenredigheid ervan te beoordelen en de daaraan verbonden risico's voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen te helpen beheren door deze risico's in te schatten en maatregelen te bepalen om ze aan te pakken”

Artikel 29 WG (2017) [Richtsnoeren voor gegevensbeschermingseffectbeoordelingen en bepaling of een verwerking "waarschijnlijk een hoog risico inhoudt" in de zin van Verordening 2016/679](#)

Fase voor de verwerking

Stap
1

Wat wil je bereiken met de verwerking(en)?

Beschrijf de geplande verwerkingsactiviteit(en) en bepaal de doeleinden van de verwerking.

Stap
2

Waarom is het noodzakelijk dat je persoonsgegevens verwerkt – en specifiek de gekozen data – om je doel te bereiken?

Bespreek de noodzakelijkheid en proportionaliteit van de verwerking.

Stap
3

Aan welke risico's onderwerp je de betrokkenen door het verwerken van hun gegevens?

Maak een inschatting van de risico's voor de rechten en vrijheden van betrokkenen

Stap
4

Hoe ga je de risico's beperken en voldoen aan de wet?

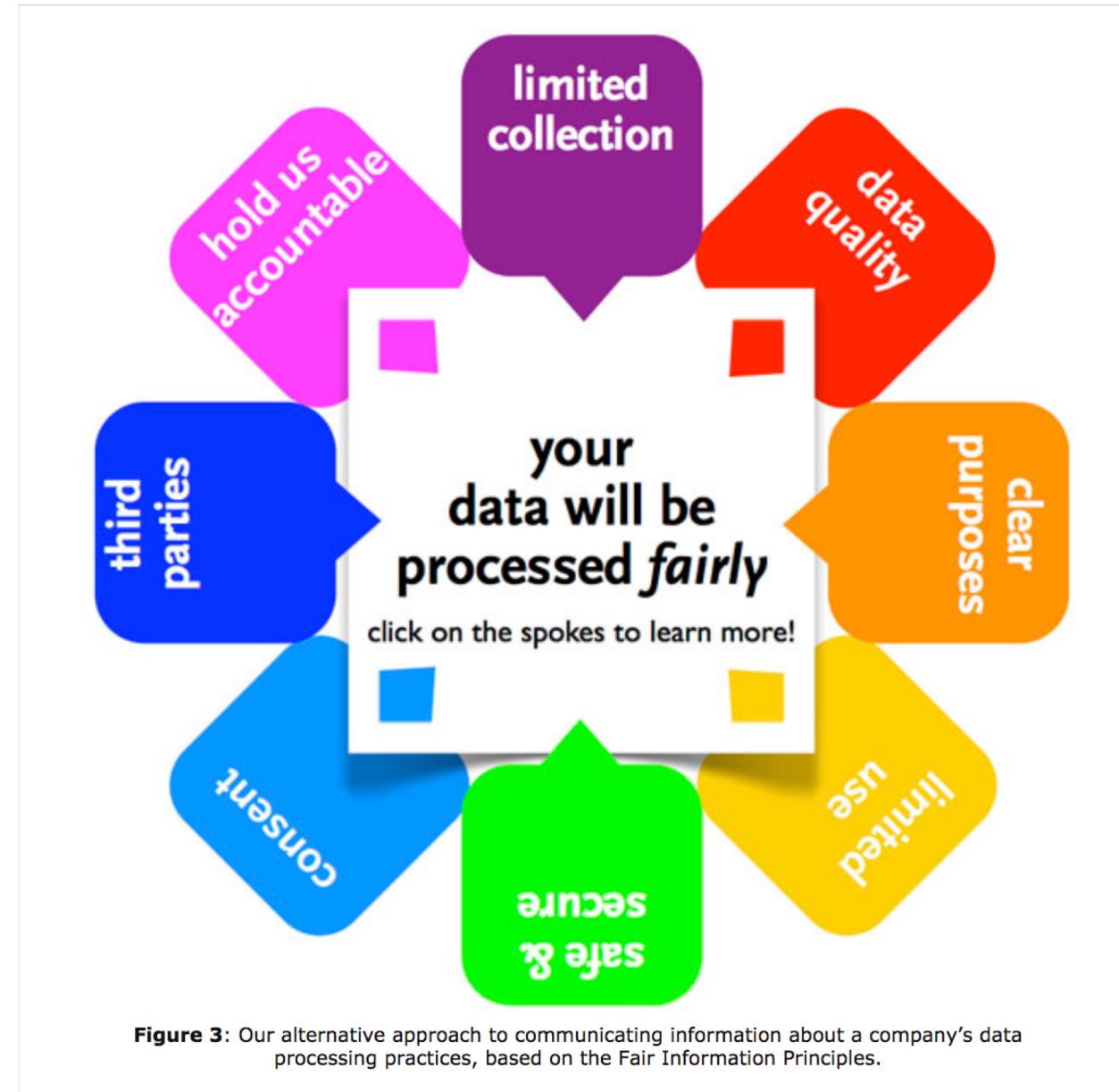
Beschrijf de maatregelen die je gaat nemen om de risico's aan te pakken en naleving te tonen.

Wanneer nodig? Criteria uit Art. 29 WG Richtsnoeren vb. (1) evaluatie of scoretoekenning (inc. profielbepaling) + (2) gegevens met betrekking tot kwetsbare betrokkenen (=kinderen)

MAAR: 'best practice' om een GBEB te doen telkens er persoonsgegevens van kinderen worden verwerkt

Rechten van 'betrokkenen'

- Transparante informatie, communicatie en nadere regels voor de uitoefening van de rechten van de betrokkene
  - De verwerkingsverantwoordelijke neemt passende maatregelen opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14 bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34 bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt, **in het bijzonder wanneer de informatie specifiek voor een kind bestemd is.**

Van den Berg, B. and van der Hof, S. (2012), "What happens to my data?", First Monday, Vol. 17 No. 7, 2 July, available at: www.uic.edu/htbin/cgiwrap/bin/ojs/index.php/fm/article/view/4010/3274 (accessed 20 February 2014).

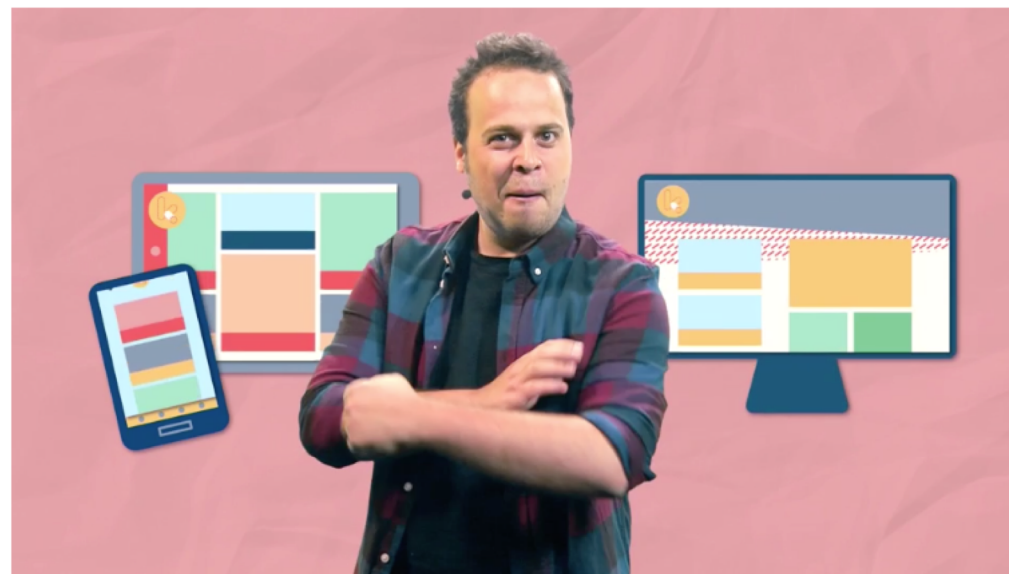

Ketnet en je privacy

Als je de Ketnet-website of Ketnet-apps gebruikt, vragen wij soms **enkele gegevens van jou**. We hebben deze bijvoorbeeld nodig voor het aanmaken van een **Ketprofiel** of als je deelneemt aan een **wedstrijd**. Deze gegevens zijn persoonlijk. Het is belangrijk dat je hier **voorzichtig mee omgaat**.

Daarom wil Ketnet je hier laten weten welke gegevens ze verzamelt, waarom ze deze gegevens nodig heeft en hoe ze ermee omgaat. Ketnet belooft dat ze alleen gegevens vraagt als ze deze nodig heeft. Verder zullen alle gegevens die je bij ons achterlaat altijd veilig zijn.

Jij blijft altijd de **baas over de gegevens**, het zijn immers **jouw gegevens**. Dat is het privacybeleid van Ketnet.

Je gegevens

Je Ketprofiel

Cookies

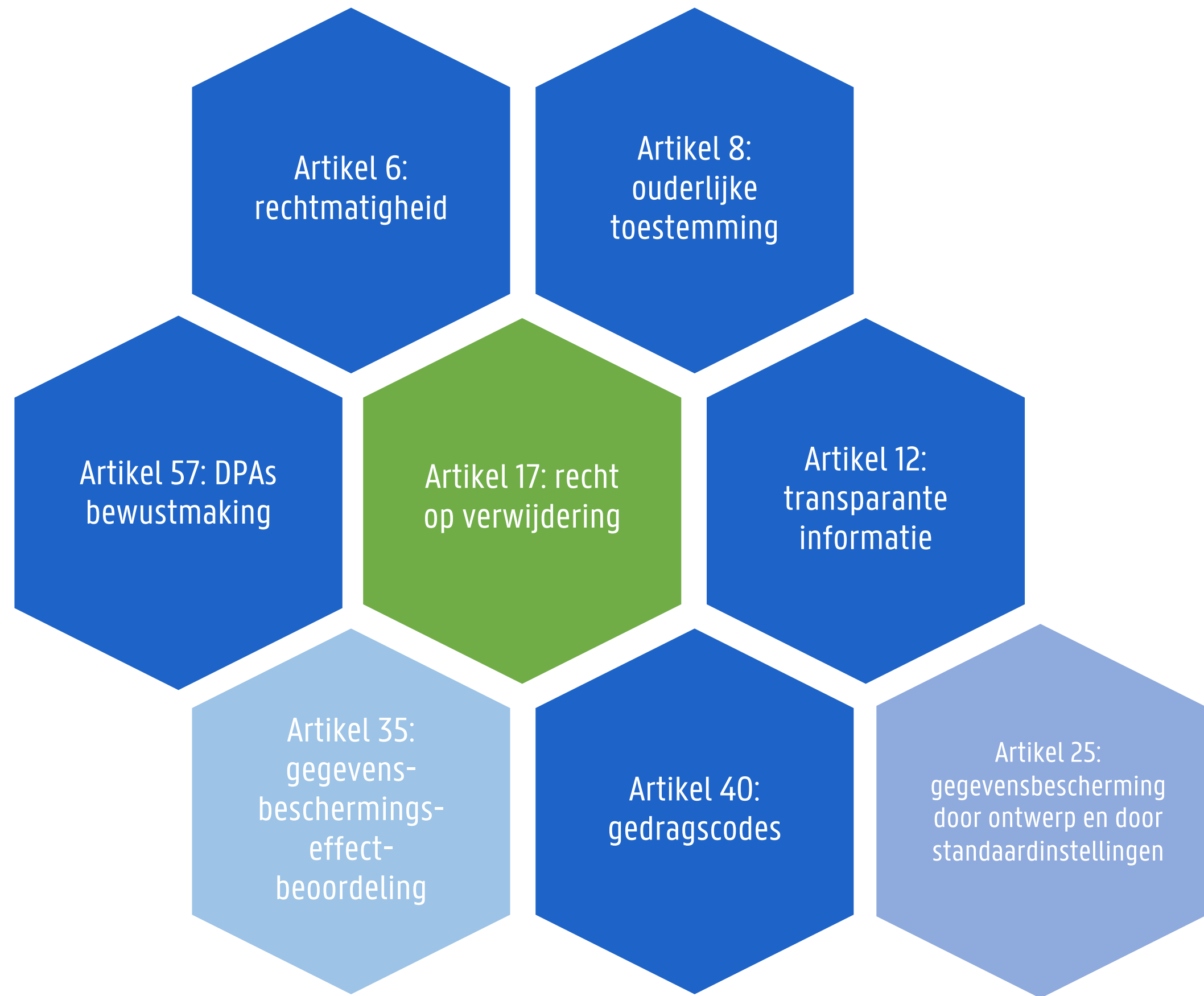

Rechten van 'betrokkenen'

- Transparante informatie, communicatie en nadere regels voor de uitoefening van de rechten van de betrokkene
- Recht van inzage
- Rectificatie en wissing van gegevens

Bescherming van persoonsgegevens (AVG)

“Dat recht is met name relevant wanneer de betrokkene toestemming heeft gegeven als kind, toen hij zich nog niet volledig bewust was van de verwerkingsrisico's, en hij dergelijke persoonsgegevens later wil verwijderen, met name van het internet. De betrokkene dient dat recht te kunnen uitoefenen niettegenstaande het feit dat hij geen kind meer is.”

Rechten van 'betrokkenen'

- Transparante informatie, communicatie en nadere regels voor de uitoefening van de rechten van de betrokkene
- Recht van inzage
- Rectificatie en wissing van gegevens
- Recht op beperking van de verwerking
- Recht op overdraagbaarheid van gegevens
- Recht van bezwaar
- Geautomatiseerde individuele besluitvorming, waaronder profilering

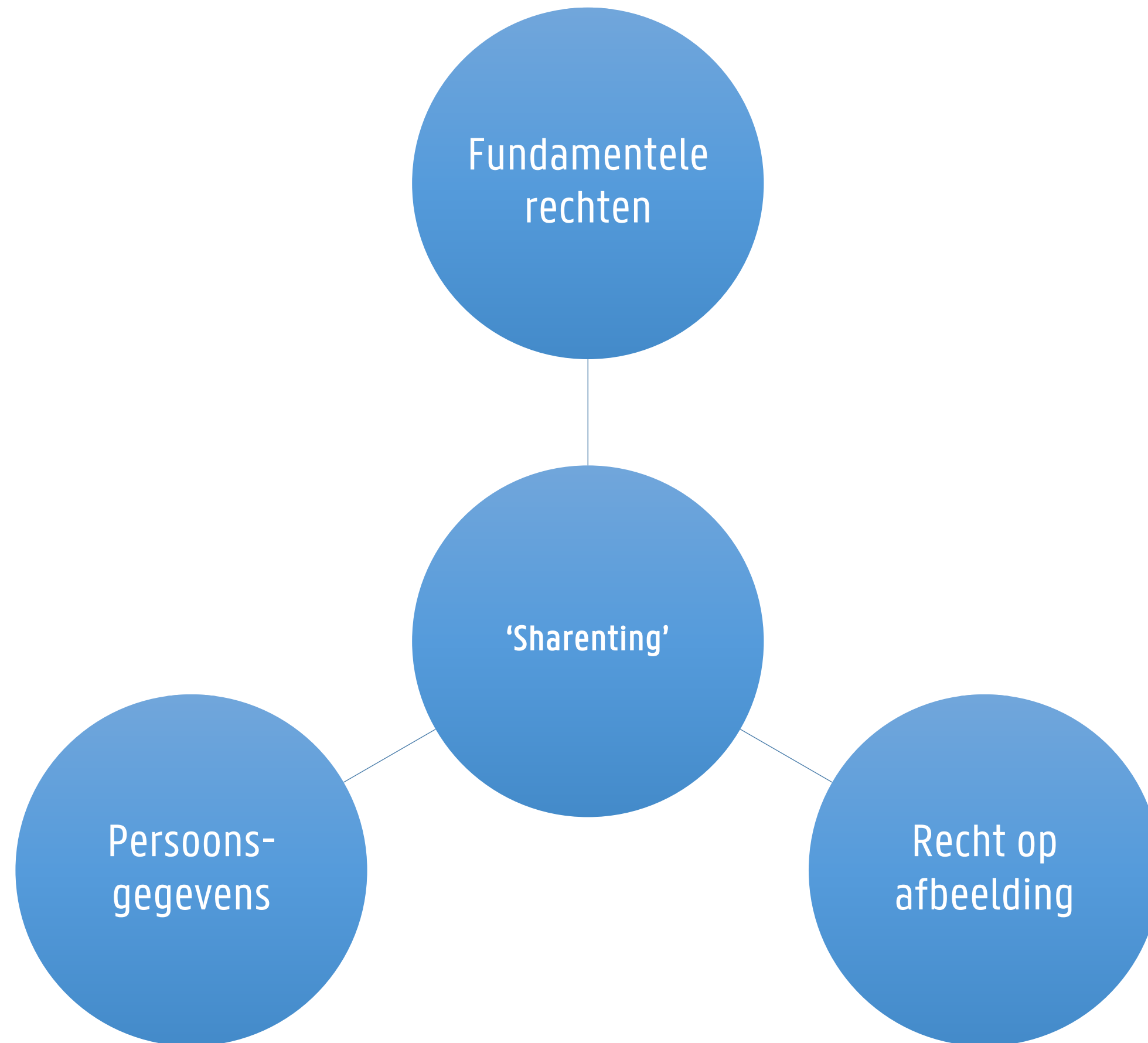
Profilering

- Overweging 71: een louter op geautomatiseerde verwerking gevormd besluit, inclusief een besluit op basis van profilering, mag **geen** betrekking hebben op kinderen, voor zover het genomen besluit of de maatregel rechtsgevolgen heeft ten aanzien van het kind, of het anderszins in aanmerkelijke mate treft.
- Art. 29 WG: *“Because children represent a more vulnerable group of society, organisations should, in general, refrain from profiling them for marketing purposes.”*

'Sharenting'

sharing + parenting

niet
absoluut!

Fundamentele rechten

Een ieder heeft recht op respect voor zijn privé leven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie.

Een ieder heeft recht op vrijheid van meningsuiting.

Verantwoordelijkheden

Ouders of, al naar gelang het geval, wettige voogden, hebben de **verantwoordelijkheid** voor de opvoeding en de ontwikkeling van het kind. Het **belang van het kind** is hun allereerste zorg.

Kinderrechten

Geen enkel kind mag worden onderworpen aan willekeurige of onrechtmatige inmenging in zijn of haar privé-leven, in zijn of haar gezinsleven, zijn of haar woning of zijn of haar correspondentie, noch aan enige onrechtmatige aantasting van zijn of haar eer en goede naam

Bij alle maatregelen betreffende kinderen [...] vormen de belangen van het kind de eerste overweging.

Recht op ontwikkeling

Vrijheid van
meningsuiting

Privéleven

Privéleven
Familie/gezins-
leven

Recht op
ontwikkeling

Recht op afbeelding

= persoonlijkheidsrecht

Met betrekking tot foto's, is het beeld van een persoon
één van de belangrijkste kenmerken van zijn persoonlijkheid,
want zij drukt zijn originaliteit uit en maakt het mogelijk om zich te onderscheiden van anderen.

Het recht van een persoon op de bescherming van zijn afbeelding is één van de fundamentele
voorwaarden voor zijn persoonlijke ontwikkeling.

Dit impliceert in hoofdzaak de controle door het individu van zijn beeld, wat met name de
mogelijkheid inhoudt om de verspreiding ervan te beletten.

Brussel, 05/09/2014

Recht op afbeelding

= persoonlijkheidsrecht

Principe: zowel voor *maken* als voor *gebruik* van een foto van een persoon → toestemming
nodig

Basis:

recht op privacy (art. 8 EVRM / 22 GW)

Wet bescherming persoonsgegevens

artikel XI.174 WER (enkel indien portret een auteurswerk is)

art. 1382 BW

artikelen 378bis en 433bis Sw.

Toestemming

Ondubbelzinnig &
voorafgaand

Restrictieve
interpretatie

Uitdrukkelijk of
stilzwijgend

Minderjarigen?

*"indien zij met zekerheid
kan worden afgeleid uit de
omstandigheden"*

"Onderscheidings-
vermogen"
(12 à 14 jaar)

GHENT
UNIVERSITY

Bescherming van persoonsgegevens (AVG)

Niet van toepassing:

“bij de uitoefening van een
zuiver persoonlijke of
huishoudelijke activiteit”

Artikel 6:
rechtmatigheid

Artikel 8:
ouderlijke
toestemming

Artikel 57: DPAs
bewustmaking

Artikel 17: recht
op verwijdering

Artikel 12:
transparante
informatie

Overweging 38:
specifieke
bescherming

Artikel 35:
gegevens-
beschermings-
effect-
beoordeling

Artikel 40:
gedragscodes

Artikel 25:
gegevensbescherming
door ontwerp en door
standaardinstellingen

Conflicten?

Hoe problemen vermijden?

- Vraag altijd toestemming als je een foto of filmpje van iemand wil maken of delen.
- Wil je geen foto of filmpje van jezelf laten maken? Aarzel dan niet om dat te zeggen tegen de fotograaf of cameraman.
- Wil je niet dat de foto of het filmpje gepubliceerd wordt? Zeg dat tegen de fotograaf of cameraman.

Wat doe je als het toch gebeurt?

- Je kan de persoon aanspreken die de foto of het filmpje heeft gemaakt en hem vragen om het beeldmateriaal te verwijderen.
- Je kan contact opnemen met de Privacycommissie.
- Je kan met je verhaal terecht bij de politie.

Maar... vertegenwoordiging?

Dialogoog

Afspraken
(vb. 'veto-power')

Mediawijsheid

Folder: Recht op afbeelding Privacycommissie;
<https://www.ikbeslis.be/sites/default/files/2017-02/Folder%20Recht%20op%20afbeelding.pdf>

Guidelines to respect, protect and fulfil the rights of the child in the digital environment

www.coe.int/children

Building a Europe
for and with children

Recommends that the governments of the member States:

1. **review their legislation, policies and practice** to ensure that they are in line with the recommendations, principles and further guidance set out in the **appendix** of this recommendation, promote their implementation in all relevant areas and evaluate the effectiveness of the measures taken at regular intervals, with the participation of relevant stakeholders;
2. ensure that this recommendation, including the guidelines in the appendix, is **translated and disseminated as widely as possible among competent authorities and stakeholders**, including parliaments, specialised public agencies and civil society organisations, as well as children, in a child-friendly manner and through accessible means, modes and formats of communication
3. **require business enterprises to meet their responsibility to respect the rights of the child in the digital environment** and to take implementing measures, and encourage them to co-operate with relevant State stakeholders, civil society organisations and children, taking into account relevant international and European standards and guidance;
4. **co-operate with the Council of Europe** by creating, implementing and monitoring strategies and programmes that respect, protect and fulfil the rights of the child in the digital environment, and share, on a regular basis, examples of strategies, action plans, legislation and good practices related to the implementation of this recommendation;
5. **examine the implementation** of this recommendation and the guidelines in its appendix within the Committee of Ministers and with the participation of relevant stakeholders every five years at least and, if appropriate, at more frequent intervals.

Operational principles and measures to respect, protect and fulfil the rights of the child in the digital environment

Access

Right to freedom of expression and
information

Participation, right to engage in play and right
to assembly and association

Privacy and data protection

Right to education

The right to protection and safety

Enforcement and remedies

Operational principles and measures to
respect, protect and fulfil the rights of the child in the digital environment

Access

Right to freedom of expression and
information

Participation, right to engage in play and right
to assembly and association

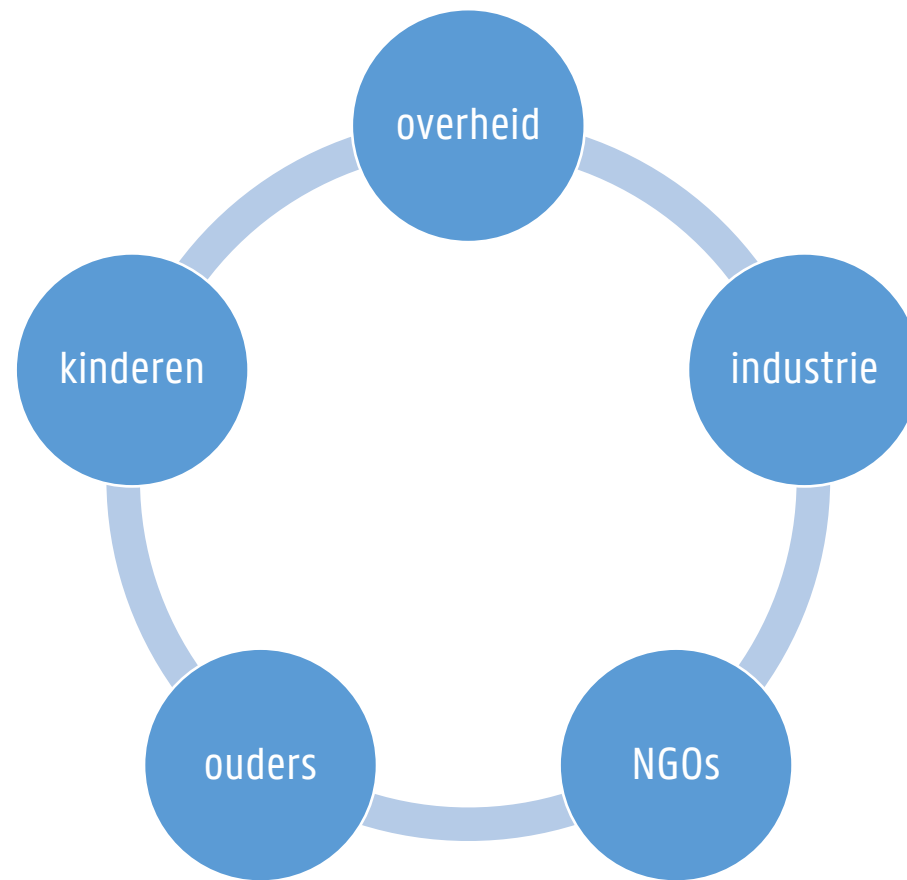
Privacy and data protection

Right to education

The right to protection and safety

Enforcement and remedies

- nationale, regionale en lokale overheden (incl. LEA)
- educatieve en sociale dienstverleners
- onafhankelijke mensenrechteninstellingen
- gegevensbeschermingsautoriteiten
- professionals die voor en met kinderen werken
- maatschappelijke organisaties, inclusief door kinderen en jongeren geleide organisaties
- bedrijven
- brancheorganisaties
- onderzoekers
- ouders en kinderen

UN: Children's rights and business principles

UNCRC: General comment no. 16 on State obligations regarding the impact of the business sector on children's rights

Council of Europe: Recommendation on human rights and business

Prof. dr. Eva Lievens

Recht & Technologie

e.lievens@ugent.be

www.ugent.be

www.ugent.be/re/mpor/nl/onderzoeksgroepen/rechttechnologie